

Αχιλλεύς Γ. Χαλδαιάκης
Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Διακοσιοστή επέτειος (1813-2013)
τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ μακαρίου γέροντος Ἱεροθέου
στὴν ἱ.μ. προφήτου Ἡλιοῦ Ὑδρας

Οὗτος ὑπάρχει θεοφιλῶς ὁ ζήσας καὶ κατὰ νόμον ἀξίως ἱερεύσας.
Ὁ πνευματικὸς τοῦ Ὁρους χρηματίσας καὶ εἰς τὴν Ὑδραν ὀσίως τελευτήσας.
Ὁ ἱερός τὸν τρόπον καὶ τὴν θέαν, Ἱερόθεος καὶ τὴν ἐπωνυμίαν.

[129, 11-16]

Μ' αὐτὴν τὴν ἔμμετρη συναξαριακὴ ἀναφορὰ σκιαγραφεῖ τὸν γέροντα Ἱερόθεο ὁ βιογράφος του: ὁ ἐν λόγῳ γέρον Ἱερόθεος γεννήθηκε κατὰ τὸ ἔτος 1762 σὲ ἓνα "χωρίον τοῦ Μωρέως", τὴν Συλίβενα τῆς Πελοποννήσου. Ὁ μικρὸς **Ἰωάννης** -ὅπως ἦταν τὸ βαπτιστικὸ του ὄνομα- πολὺ ἐνωρίς ἐστράφη πρὸς τὴν μοναχικὴ πολιτεία· πρὸς τοῦτο -καὶ πέρα τῆς θεϊκῆς κλήσεως, πού διὰ θαυμαστῶν σημείων ἐδηλοποιήθη ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἀκόμη ἡλικίας του-, ὑπῆρχαν καὶ οἱ ἐκ μέρους τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντός του κατάλληλες προϋποθέσεις· ὁ πάππος του ἦταν ἱερεύς, δύο θειοὶ του ἱερομόναχοι, οἱ καθηγούμενοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἁγίου Γεωργίου Φενεοῦ Ἐφραίμ καὶ Μακάριος, τρίτος δὲ θεῖός του ἐπίσκοπος, ὁ Μητροπολίτης Λακεδαίμονίας Πανάρετος· οἱ γονεῖς του, Γεώργιος καὶ Μαλάμω, ἦσαν "θεοσεβεῖς καὶ χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι [...] εὐλαβεῖς πρὸς τὰ θεῖα" [7, 6-7/ 10-11]· ἰδιαίτερος δὲ "ἡ φιλόθεος ἐκείνη ἄμα δὲ καὶ φιλότεκνος" [9, 44-45] μητέρα του, οὕσα πνευματικῶς προγεγυμνασμένη καὶ ἱκανῶς "προδιδαγμένη ἀπὸ τοὺς ἀμφοτέρωθεν προγόνους τῆς" [16, 3-4] τὰ μάλα συνετέλεσε πρὸς τὴν πρωτογενῆ ἀρραγῆ πνευματικὴ ὀχύρωση τοῦ Ἰωάννου.

Πολὺ σύντομα ἢ μητέρα του, Μαλάμω, ὑπέικουσα στὴν ἄνωθεν κλήση τοῦ υἱοῦ τῆς ἀλλὰ καὶ ἐκπληρώνουσα προσωπικὸ τῆς τάμα, τὸν προσήγαγε -κατὰ τὴν τρυφερὴ ἡλικία τῶν ἐννέα ἐτῶν- στὴ Μονὴ τῆς μετανοίας του, τὸν ἅγιο Γεώργιο Φενεοῦ, ὅπου τὴν περαιτέρω ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή του ἀνέλαβε ὁ ἡγούμενος θεῖός του Μακάριος. Στὴ συγκεκριμένη πελοποννησιακὴ Μονὴ ἠσκήθη ἐπὶ δεκαῆξι ἔτη· ἐκεῖ ἐδιδάχθη ὄχι μόνον "τὰ γραμματικά" [17, 20] ἀλλὰ καὶ "ὅλην τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἀκολουθίαν [...] τὰ ἱερὰ γράμματα [...] καὶ τὴν εὐταξίαν τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος" [17, 18/ 29-30]. Ἐχειροθετήθη ἀναγνώστης, ἐκάρη δόκιμος μοναχός, ὑπὸ τὸ ὄνομα **Ἰωσήφ**, καὶ διακονοῦσε ἀρχικὰ μὲν στὸν ἱερό ναό, ὡς ἐκκλησιάρχης καὶ διαβαστής, ἀργότερα δέ, μετὰ τὴν ἐκδημία τοῦ ἡγουμένου θεοῦ του, "εἰς τὰ ζευγάρια τοῦ μοναστηρίου" [22, 3-4].

Ἀργότερα, κατὰ τὸ ἔτος 1787, σὲ ἡλικία 25 ἐτῶν, μισεύει ἀπὸ τὸν Μωριᾶ μὲ "τὸν κατὰ Θεὸν σκοπὸν καὶ τὴν προθυμίαν [...] νὰ δράμῃ εἰς τόπον ψυχοσωτήριον"

[25, 16-17/ 23, 3]. *“Καὶ τρέχοντας, ὡσπερ διψῶσα ἔλαφος πρὸς τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος - παρατηρεῖ χαρακτηριστικὰ ὁ βιογράφος του-, κατεβαίνει, λοιπόν, εἰς τὴν Ὑδραν καὶ εὐρίσκοντας πλοῖον, ἔπλευσεν πρὸς τὸ Ἅγιον Ὅρος”* [26, 1-3].

Ἴδου λοιπόν ἡ πρώτη ἐπίσκεψη τοῦ γέροντος Ἱεροθέου στὴν Ὑδρα, κατὰ τὸ ἔτος 1787, μιὰ ἐπίσκεψη ποὺ προφανῶς συμπεριελάμβανε καὶ ἀνάλογη βραχεῖα ἐδῶ παραμονή του, κατὰ τὴν ὁποία καὶ ἀναζητοῦσε καῖκι γιὰ νὰ μεταβεῖ στὸ Ἅγιον Ὅρος. Δὲν θὰ μπορούσε ἀσφαλῶς νὰ φαντασθεῖ οὔτε πρὸς στιγμὴν ὁ νεαρὸς ἐκεῖνος μοναχός, ὁ τότε Ἰωσήφ καὶ μετέπειτα Ἱερόθεος, ὅτι αὐτὸς ὁ ἕρμημος καὶ βραχῶδης τόπος ἔμελλε νὰ ἀποτελέσει, μετὰ πάροδον 26 ἐτῶν, τόπον παραμονῆς, ἀσκήσεως καὶ πλουσίας πνευματικῆς καρποφορίας, τόσον ἰδικῆς του ὅσον καὶ τῆς πολυαρίθμου συνοδείας του. Οὔτε ὅπωςδήποτε θὰ περνοῦσε ἀπὸ τὸν νοῦν του ὅτι ἡ βραχεῖα ἔστω παραμονή του σ’ αὐτὸ τὸ νησί, θὰ «σφράγιζε» καταλυτικὰ καὶ θὰ «σημάδευε» ἀνεξίτηλα τὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση καὶ τὴν πνευματικὴ γενικώτερα κατάσταση τῶν κατοίκων του στὸ διηνεκές. Ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκείνη προδρομικὴ ἄφιξη τοῦ Ἱεροθέου στὴν Ὑδρα ὡς τὴ δευτέρη, τὴν καθοριστικὴ καὶ τελικὴ, μεσολάβησαν -ὅπως προείπαμε- 26 ἔτη, κατὰ τὰ ὁποία κυρίως ἐμόνασε στὸ Ἅγιον Ὅρος, ὅπου (κατὰ τὸν βιογράφο του) *“ἐβγαίνοντας ἀπὸ τὸ πλοῖον, ὑπῆγεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ξηροποτάμου [...] προσκυνῶντας δὲ καὶ ἀσπαζόμενος τὸ Τίμιον καὶ Ζωοποιὸν Ἐύλον τοῦ Ζωηφόρου Σταυροῦ καὶ τὰ ἅγια λείψανα ὅπου ἐκεῖ εὐρίσκονται [...] εὐφράνθη τὸ πνεῦμά του λαμβάνοντας ὀλίγην ἀναψυχὴν”* [26, 4-5/ 7-10/ 11-12]. οἱ πνευματικοὶ σταθμοὶ ποὺ σηματοδοτοῦν εἰδικώτερα τὴν ἀσκητικὴ πορεία τοῦ νεαροῦ μοναχοῦ στὸν ἀγιώνυμο τόπο εἶναι ἀπολύτως ἐνδεικτικοί· τὴν πρώτη βραχυχρόνια παραμονή του στὸ κελλί τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος τῶν Καρυῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους (ὅπου καὶ ἐκάρη, ἀπὸ τοὺς μονάζοντας ἐκεῖ αὐταδέλφους μοναχοὺς Ἀγάθωνα καὶ Γαβριήλ, σταυροφόρος μοναχὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα **Ἰλαρίων**) καὶ τὴν πολύτιμη μαθητεία του στὸν *“πρακτικὸν πνευματικὸν καὶ τῶ ὄντι ἅγιον ἄνθρωπον”* [27, 13-14] Παρθένιον Σκοῦρτον, διαδέχεται, μετὰ διετία περίπου, ἡ ὑποταγή του στὸν -ἐν τῇ βατοπαιδιῇ σκήτει τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἀσκούμενο- περιώνυμο γέροντα Διονύσιο τὸν ἐκ Σιατίστης. Πρόκειται περὶ τοῦ κατ’ ἐξοχὴν πνευματικοῦ πατρὸς καὶ νηπτικοῦ ποδηγέτου τοῦ Ἱεροθέου, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον ἐνηλικιώθη καὶ ὠρίμασε κατὰ Θεὸν ἀλλὰ αἰσίως ἔφθασε, κατὰ τὸν Απόστολον, *“εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ”* καὶ ἀκριβέστατα ἐμνήθη, κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, *“εἰς τὴν τέχνην τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν”*. Ὁ ἐν λόγῳ γέρον τὸν ἔκειρε μεγαλόσχημο μοναχό, μετονομάζοντας αὐτὸν **Ἱερόθεον**, ἐνῶ ἀργότερα τὸν προσέφερε στὸν *“περιερχόμενον τὸ Ἅγιον Ὅρος Ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης Γεράσιμον”* [45, 1-3], ὁ ὁποῖος τὸν ἐχειροτόνησε ἱεροδιάκονο καὶ πρεσβύτερο.

Μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ Διονυσίου ὁ Ἱερόθεος τρέπεται σταδιακῶς ἀπὸ ἀπλοῦ ὑποτακτικοῦ σὲ περιώνυμο πνευματικὸ πατέρα· μετὰ μία μεταβατικὴ περίοδο, κατὰ τὴν ὁποία *“ἐνθυμούμενος τὴν ἀμεριμνίαν ὅπου εἶχεν ὄντας εἰς τὴν ὑποταγὴν καὶ ἤθελεν νὰ εὕρῃ τινὰ ἐνάρετον πατέρα διὰ νὰ πιάσῃ πάλιν τὴν φίλην του ὑπακοήν”* [81, 2-5], ὁ Ἱερόθεος μονάζει κατὰ σειρὰν στὸ κελλί τοῦ ἀγίου

Όνουφρίου τῆς μικρᾶς ἀγίας Ἄννης, στὰ ἔναντι τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐρημονήσια, στὴ βατοπαιδινὴ σκήτη τοῦ ἁγίου Δημητρίου καί, τέλος, στὸ σταυρονικητιανὸ κελλί τοῦ ἁγίου Όνουφρίου, ἐπὶ κεφαλῆς πολυμελοῦς μοναστικῆς συνοδείας, πρῶτο μέλος τῆς ὁποίας ἀνεδείχθη -κατὰ τὴν πρόρρηση τοῦ Διονυσίου- ὁ ἀδελφός του Φιλόθεος. Ὁ Ἱερόθεος "δὲν ἐδυνήθη, ὡς λόγον ζωῆς ἐπέχων, νὰ λάθῃ τοὺς Ἀγιορείτας [...]" [97, 18-19], οἱ ὁποῖοι " δι' ἐνσφραγίστου γράμματος τῆς κοινότητος" [97, 35] τὸν ἀνήγαγον στὴ θέση τοῦ κοινοῦ πνευματικοῦ ὀλοκλήρου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, διακονία πού εὐδοκίμως ὑπηρέτησε ἐπὶ τρία ἔτη, διορισθεὶς μὲ "ἐνταλτήριον καὶ ἐπιστολὴν" [97, 49-50] Γρηγορίου Πατριάρχου τοῦ Ε΄, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1805, καὶ παυθεὶς, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1808, δι' ἐπιστολῆς Καλλινίκου Πατριάρχου τοῦ Ε΄. Ἡ εὐσυνειδήτος ἐπιτέλεση τῆς συγκεκριμένης διακονίας θὰ τὸν ἐμπλέξει -μὲ ἀφορμὴ τὸ περὶ συχνῆς μεταλήψεως ζήτημα- στὴν κατ' ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἐπικρατοῦσα ἐκκλησιαστικὴ ἔριδα, τὴ γνωστὴ ὡς κολλυβαδική. Κατηγορεῖται ἀπὸ τὸν "φιλολοίδορο" Ἐσφιγμενίτη ἱεροδιάκονο Ἀμβρόσιο, καλεῖται, κατὰ τὴν 19^η Μαΐου τοῦ ἔτους 1807, σὲ ἀπολογία ἐνώπιον τῆς κοινῆς Συνάξεως τῶν προΐσταμένων τῶν εἴκοσιν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὅπου καὶ πανηγυρικῶς ἀθώνεται. "Τὸ ἄνωθεν, ὅμως, σκάνδαλον" [116, 3-4] τὸν ἀναγκάζει νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἐπὶ ἐνάμισυ περίπου ἔτος νὰ περιπλανηθεῖ μὲ τὴ συνοδεία του, εὐρίσκοντας ἀρχικὰ καταφύγιο στὸ νησάκι Ἀλαττᾶς τῶν Τρικέρων, συγκεκριμένα δὲ στὴν ἐκεῖ Μονὴ "τῆς θείας Μεταμορφώσεως καὶ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων" [117, 6-7].

Λόγω ὅμως τῆς συνήθους κατ' ἐκείνη τὴ χρονικὴ περίοδο ληστρικῆς δράσης τῶν Ἀλβανιτῶν, ὁ γέρον Ἱερόθεος μὲ τὴ συνοδεία του ἀναγκάστηκαν καὶ πάλι νὰ ἀναχωρήσουν ἀπὸ τὰ Τρίκκερα, μὲ "δύο καράβια ὅπου ἦσαν ἔτοιμα διὰ ταῖς Σπέτζαις" [120, 3-4] καὶ μετὰ ἀπὸ βραχυχρόνιες ἐνδιάμεσες στάσεις στὶς Σπέτσες καὶ στὸν Πόρο νὰ φθάσουν τελικὰ κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1813, στὴν Ὑδρα, ὅπου καὶ ἐγκατεστάθησαν στὴν ἐκεῖ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ.

Ἡ μετάβαση καὶ ἐγκατάσταση τοῦ γέροντος Ἱεροθέου καὶ τῆς συνοδείας του στὴν Ὑδρα, θέτει ἀναμφίβολα τὰ θεμέλια γιὰ τὴ ριζικὴ πνευματικὴ ἀναγέννηση τῆς νήσου. Ἡ σκηνὴ τῆς ὑποδοχῆς του περιγράφεται ἐνθουσιαστικῶς στὸ κείμενο τοῦ Βίου του: "...ἐπροϋπάντησαν αὐτοὺς οἱ ἄρχοντες καὶ πάντες οἱ χριστιανοὶ καὶ ἠσπάσθησαν μετὰ περιχαρίας τὴν ἱεράν του δεξιάν. Ἐπειτα, διὰ τῆς ὥρας, τοὺς ἐπῆρεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ αἰδεσιμώτατος πνευματικὸς παπᾶ κύρ Γεώργιος καὶ τοὺς ἐξένισε φιλοφρόνως, ἀναπαύσας αὐτοὺς κατὰ πάντα, μὲ πνευματικὴν καὶ φιλάδελφον ἀγάπην, ὑπηρετῶντας μονάχος του εἰς ὅλα τὰ χρειαζόμενα, ὡς εὐλαβῆς πολλὰ καὶ φιλομόναχος. Μετὰ ταῦτα, τὸν ἀντάμωσαν οἱ ἄρχοντες καὶ ἐσυνομίλησαν πολλά, ἔπειτα τοῦ εἶπον· "ἐπειδὴ, πάτερ ἅγιε, καὶ ἀγαπᾶτε νὰ κατοικήσετε εἰς τὸν τόπον μας, τρία μοναστήρια ἔχομεν καὶ εἰς ὅποιον στοχάζεσαι ὅπου σᾶς συμφέρει, κατοίκησε μὲ τὴν συνοδείαν σου". Τινές, ὅμως, τὸν ἐσυμβούλευσαν, ἂν θέλῃ ἡσυχίαν, καλύτερα νὰ ζητήσῃ τὸν Προφήτην Ἡλίαν· καὶ προβάλλοντάς το εἰς τοὺς ἄρχοντας, ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς τὴν αἴτησίν του καὶ προστάζουν ἀνθρώπους μὲ ζῶα καὶ τοὺς ἀνέβασαν ἀπάνω καὶ βλέποντας, ὁ πατήρ

ἡμῶν Ἱερόθεος, τὴν θέσιν τοῦ τόπου, τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος, τὸ ἀπερίσπαστον καὶ ἡσυχον, ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι, ὁ μακαρίτης, καί, "ἐδῶ πλέον, λέγει, νὰ τελειώσωμεν σὺν Θεῷ, τέκνα μου, τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς μας", εἰπὼν καὶ τὸ ψαλμικὸν ῥητόν· "ᾧδε κατοικήσω, ὅτι ἠρετισάμην αὐτοῦ". "Ἀμήν, πάτερ", τοῦ εἶπον οἱ ἀδελφοί" [124, 2-24].

Σώζεται μέχρι σήμερα στὴ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ἔγγραφο, ἓνα ἔγγραφο –νὰ σημειωθεῖ– ἰδιοχειρῶς ὑπογεγραμμένο στὸ τέλος του ἀπὸ τὸν γέροντα Ἱερόθεο (μ'αὐτὰ τὰ λόγια: **Ἱερόθεος Ἱερομόναχος καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ βεβαιώνομεν τὰ ἄνωθεν**), ἓνα ἔγγραφο ποῦ συμπληρώνει ὅσα ἱστοροῦνται στὸ κείμενο τοῦ Βίου γιὰ «τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅπου ἀποφάσισαν οἱ ἄρχοντες τὸν μακαρίτην Ἱερόθεον νὰ κατοικήσῃ μὲ τὴν συνοδείαν του εἰς τὸν Προφήτην Ἡλίαν» [130, 4-6]· κατὰ τὴν ἐγκατάστασίν του στὴν ἐν λόγῳ ὑδραϊκῇ Μονῇ, οἱ ἐπίτροποι καὶ ὁ μέχρι τότε ἡγούμενος αὐτῆς Ναθαναὴλ κατέγραψαν σ' αὐτὸ τὸ ἔγγραφο «τὰ πράγματα, ὅσα ἔλαβεν ὁ πνευματικὸς κύρ Ἱερόθεος», διατεταγμένα σὲ τέσσερις κυρίως ἐνότητες: ἐκκλησιαστικὰ σκευῆ, ἅγια λείψανα, βιβλία καὶ «συγγύρισις τοῦ ὀσπιτίου». Ἡ λεπτομερὴς ἀπαρίθμηση τῶν πραγμάτων τούτων, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, σκιαγραφεῖ παραστατικώτατα τὴν εἰκόνα τοῦ τότε ὑφισταμένου μονυδρίου, ἐνῶ σὲ σύγκρισή μὲ τὴν κατόπιν διαμορφωθείσα περικολλῆ Ἱ. Μονῆ, βοηθεῖ ταυτόχρονα στὴν ἀντικειμενικὴ ἀποτίμησιν τοῦ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ γέροντος Ἱεροθέου συντελεσθέντος ἔργου. Ἐπιπλέον: ἡ ἀκριβὴς χρονολόγησις αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου [ποῦ σημειώνεται στὴν ἀρχὴ τῆς ὅλης καταγραφῆς ὡς ἐξῆς: **εἰς τοὺς 1813 Σεπτεμβρίου 26 σημειώνομεν τὰ πράγματα, ὅσα ἔλαβεν ὁ πνευματικὸς κύρ Ἱερόθεος ἀπὸ τὸν ἡγούμενον καὶ τοὺς ἐπιτρόπους**], ὄχι μόνον φωτίζει περαιτέρω τὴ γενικὴ ἐν πολλοῖς μνεῖα ποῦ ἀπαντᾷ στὸν Βίον περὶ τῆς μεταβάσεως τοῦ Ἱεροθέου στὴν Ὑδρα [: «Καὶ οὕτω, λοιπόν, ἦλθον σὺν Θεῷ εἰς τὴν Ὑδραν, κατὰ τοὺς αἰῶν' καὶ μῆνα Σεπτέμβριον» (124, 1-2)], ἐγχρονίζοντάς τὴν πλέον κατὰ τὰ μέσα ἐνδεχομένως τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἢ πάντως κατὰ ἡμερομηνία ὅσο τὸ δυνατὸν «πλησιέστερη» πρὸς τὴ δεδομένη (ἐὰν μάλιστα ληφθεῖ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ περαιτέρω διευκρίνισις τοῦ βιογράφου, ὅτι **διὰ τῆς ὥρας, τοὺς ἐπῆρην εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ αἰδεσιμώτατος πνευματικὸς παπᾶ κύρ Γεώργιος**» [124, 4-6]), ἀλλὰ καὶ προσδιορίζει τῶρα εἰδικώτερα τὸν χρόνον τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ μακαρίου γέροντος Ἱεροθέου στὴν ἱ.μ. προφήτου Ἡλιοῦ Ὑδρας κατὰ τὴν 26^η Σεπτεμβρίου τοῦ 1813, περιγράφοντας ἔτσι ἀσφαλῆστατα τὰ ἡμεροχρονολογικὰ δεδομένα τῆς ἀγομένης ἐφέτος ἐπετείου!

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγκατάστασίν του στὴν ὑδραϊκῇ Μονῇ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, "ἄρχισαν νὰ ἔρχονται οἱ χριστιανοὶ πρὸς ἐξομολόγησιν, τοὺς ὁποίους ἐδέχετο μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ μὲ σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, ὁ ἀείμνηστος· πολλάκις τὸν ἐπροσκαλοῦσαν καὶ ἀπὸ τὴν πολιτείαν, οἱ ἀσθενεῖς, δηλαδή, καὶ ἀδύνατοι, καὶ διὰ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης ἐκατέβαινε καὶ τοὺς ἐξομολογοῦσε, μὲ ὅλον ὅπου ἔπασχε καὶ ἀπὸ ρευματικὰ τῶν ποδαρίων του καὶ ἄλλας ἀσθενείας τοῦ σώματος" [124, 25-31]. Γιὰ τὸ πρῶτον αὐτὸ διάστημα παραμονῆς τῆς ἀγιορειτικῆς ἐκείνης συνοδείας στὴν Ὑδρα διαβάζουμε, ἐπιπροσθέτως, στὸν Βίον τοῦ προειρημένου γέροντος: "...ἐρχομένης τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ὁ μὲν πνευματικὸς Ἱερόθεος

ἐξωμολογοῦσε προθύμως ἰατρεύοντας τὰς νοητὰς πληγὰς τῶν ψυχῶν μὲ τὰ βότανα τῆς μετανοίας, τὸν δὲ διδάσκαλον κὺρ Γεράσιμον [sc. λόγιον μοναχὸ τῆς συνοδείας του] ἐσυμβούλευσεν νὰ διδάσκη ἐπ' ἐκκλησίας τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ οὕτως ἀμφοτέροι, ὡς δύο καλοὶ ζευγολάτες τοῦ Χριστοῦ, ἔσπερναν καλῶς τὸν σπόρον τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν" [125, 19-26]. Δυστυχῶς ὁμως, σημειώνει περιίλυπος ὁ βιογράφος του, "οἱ ἐν τῇ Ὑδρα χριστιανοὶ ἐπτά μῆνας μόνον ἀπόλαυσαν τὴν παρουσίαν τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς Ἱεροθέου" [125, 17-19]. Ἀφορμὴ τῆς πρὸς θάνατον ἀσθενείας του στάθηκε ἓνα γεγονός ἀπαράμιλλης αὐταπαρνήσεως, μιὰ ἀξιοθαύμαστη πράξι προσηλώσεως τοῦ γέροντος Ἱεροθέου στὴν πνευματικὴ διακονία του, πὺ κατέστη ἔκτοτε παροιμιώδης· ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὸ γεγονός ὁ βιογράφος του:

"Κατὰ δὲ τὸ Σάββατον τοῦ Δικαίου Λαζάρου, τὸν ἐπροσκάλεσάν τινες χριστιανοὶ νὰ κατέβῃ διὰ νὰ ἐξομολογηθοῦν καὶ κατεβαίνοντας τὸν ἀπάντησαν δύο ἕτεροι χριστιανοὶ καὶ ἐρωτῶντας αὐτοὺς τοῦ εἶπον ὅτι θέλουν νὰ ἐξομολογηθοῦν εἰς αὐτόν. "Ἄς καθίσωμεν, λοιπόν, τέκνα μου, τοὺς λέγει, ἐδῶ εἰς τὸν δρόμον νὰ ἐξομολογηθῆτε καὶ δὲν βλέπτει τίποτε, ἐπειδὴ καθὼς ὁ Θεὸς δὲν περιορίζεται εἰς τόπον, ἔτσι καὶ τὸ καλὸν ὅπου τὸ κάμη ὁ ἄνθρωπος παντοῦ καλὸν εἶναι". Καὶ οὕτω, ἐκάθισε καὶ τοὺς ἐξομολόγησε καὶ ἔστωντας νὰ ἀργοπορήσῃ κατεβαίνοντας κάτω, ἐγροίκησεν σφάκτιν εἰς τὸ σῶμά του, μὲ τὸ νὰ ἦτον καὶ ὁ καιρὸς πολλὰ κρυερὸς ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ὁμως, ἐβίασε ἑαυτὸν διὰ τὴν ἀγάπην, ὁ αἰοίδιμος, διὰ νὰ ἐξομολογήσῃ καὶ ἐκείνους ὅπου τὸν ἐπροσκάλεσαν καὶ νὰ μὴν τοὺς ἀφήσῃ λυπημένους. Ἐπειτα, ἀνέβηκεν εἰς τὸ μονῦδριον καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ κελλίον οὕτω θερμασμένος" [125, 26-42].

Ἐκτοτε, οἱ ὅποιες προοπτικὲς ἀποκαταστάσεως τῆς υἰείας του ἀπεδείχθησαν φροῦδες· τὰ πνευματικοπαῖδια του ὄχι μόνον "ἔπασχον μὲ διάφορα ζεστάματα νὰ τὸν βοηθήσουν, ὡς ἐδύνουνταν" [126, 3-4] ἀλλὰ καὶ "ἐμεταχειρίσθησαν πολλοὺς τρόπους καὶ ἰατρικὰ πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ, ὁμως δὲν εἶδεν καμμίαν ὠφέλειαν, ὅσον μὲν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, κατὰ δὲ θεῖαν βούλησιν ἔμελλεν νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὰς αἰωνίους μονάς" [126, 5-9], κατὰ πῶς μαρτυρεῖται στὸν Βίον του. Καὶ εἶναι ὀπωσδήποτε ἐντυπωσιακὸ ὅτι, κατὰ τὰ ἡμεροχρονολογικὰ δεδομένα (ἢ μὲν ἔναρξη τῆς ἀσθενείας του προσδιορίζεται στὴν 21^η Μαρτίου, ἢ δὲ κοίμησή του στὴν 9^η Ἀπριλίου), ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν ἢ κατάστασή του ἐπιδεινώθηκε ραγδαίως. Κατὰ ἀγαθὴ, πάντως, συγκυρία οἱ τελευταῖες ὥρες τῆς ἐπιγείου βιοτῆς τοῦ γέροντος Ἱεροθέου συνέπεσαν μὲ τὶς ἅγιες ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος· ἰδιαιτέρως δὲ ἡ συγκινητικὴ διήγησι τῶν "γύρωθεν τῆς ἐπιθανατίου κλίνης" [128, 2] τοῦ γέροντος διαμειφθέντων, ὅπως τὴν ἀναγινώσκουμε στὸ κείμενο τοῦ Βίου του, ἀποδεικνύεται ὄχι ἀπλῶς ἱστορικῶς ἐνδιαφέρουσα ἀλλὰ μᾶλλον πνευματικῶς ὠφέλιμη, καθὼς κληροδοτεῖ χρησιμώτατες ψυχοσωτήριες νοθεσίες μὲ διαχρονικὴ ἰσχὺ:

"Φθάνοντας, λοιπόν, ἡ ἑσπέρα τῆς Μεγάλης Πέμπτης, ἐτοιμάσθησαν οἱ ἀδελφοί, κατὰ τὴν συνήθειαν, νὰ τελέσουν τὴν ἀγρυπνίαν τῶν Ἁγίων Παθῶν· τότε τοὺς λέγει· "τέκνα μου καὶ ἀδελφοί, τώρα ἀκόμη θέλω νὰ σᾶς ἀναγνώσω τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τῆς Διαθήκης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πλέον ἄλλην φορὰν δὲν μὲ ἔχετε διὰ νὰ σᾶς τὸ ἀναγνώσω". Καὶ ἐρχομένης τῆς ὥρας, ἦλθεν μὲ κόπον πολλὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τοὺς ἀνέγνωσε τὴν ἁγίαν Διαθήκην, ἦγουν τό· "Νῦν ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου", μὲ προθυμίαν πνεύματος καὶ μὲ στεναγμοὺς ἀλαλήτους, λυπούμενος ὅτι ἔμελλε νὰ μείνουν (καθὼς τότε οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τὸν Χριστὸν σωματικῶς) ὄρφανοὶ ἀπὸ λόγου του καὶ ἀπὸ τὴν

πνευματικὴν του διδασκαλίαν καὶ ἐπιτήρησιν, ἐπειδὴ ἀκόμη δὲν ἦσαν κατηρτισμένοι κατὰ τὴν πνευματικὴν ἡλικίαν, ὡς ἐπόθει ἡ πανοσία του ψυχῆ. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ Ἀρχιερεὺς τοῦ τόπου, Γεράσιμος ὁ πανιερώτατος, πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ καὶ παραμυθίαν, τοῦ ἔλεγεν· "μὴν λυπῆσαι, πάτερ, ὅτι ἐὰν καὶ ἀποθνήσκωμεν ἀλλ' ἡ ζωὴ μας κέκρυπται ἐν τῷ Χριστῷ καὶ μέλλει νὰ συζήσωμεν μετ' αὐτὸν ζωὴν τὴν αἰώνιον, τὴν αἰεὶ διαμένουσαν". "Δὲν λυποῦμαι, δέσποτα ἅγιε, πῶς ἔχω νὰ ἀποθάνω, διότι ἀφ' οὗ ἐννόησα τὸν ἑαυτὸν μου ἠξεύρω το πῶς ἔχω, βέβαια, νὰ ἀποθάνω, ἀλλὰ τούτους (δείχνοντας τοὺς ἀδελφούς) λυποῦμαι ὅπου δὲν ἔχουν ἀκόμη καμμίαν κατάστασιν· ἀλλ' ὁ Κύριος καὶ Θεός μου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπαπαδόθηκα ἐκ νεότητός μου, ἄς οἰκονομήσῃ τὴν κατ' ἄμφω, αὐτῶν τε καὶ ἐμοῦ, σωτηρίαν, οἷς οἶδε κρίμασιν". Ἐπειτα λέγει· "εὐλόγησόν με, ἅγιε δέσποτα, καὶ δός μου τὰς πανιέρους σου εὐχάς, διὰ νὰ τὰς ἔχω συνοδοιπόρους εἰς τὴν προκειμένην μοι ἀποδημίαν". Ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς τὸν εὐλόγησεν εἰς τὴν κεφαλὴν σταυροειδῶς, λέγοντας καὶ εὐχὴν τὴν ἀρμόδιον. Εἶτα καὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας μερικοὶ ἐζήτησαν τὴν τελευταίαν του εὐχὴν καὶ εὐλογίαν, τὴν ὁποίαν καὶ ἔλαβον· ὅμως, πολλὰ ἐλυπήθησαν εἰς τὸν θάνατόν του καὶ κοινὴν συμφορὰν τὸν ἐλογίαζον, ὥστε ὅπου καὶ μετὰ ταῦτα, ἕνας ἀπὸ αὐτούς, ὁ τιμώτατος, λέγω, κύρ Σταμάτιος, ὁ τοῦ Μπουντούρη ἐπιλεγόμενος, ὡσαν ὅπου τὸν εἶχε πνευματικὸν του πατέρα καὶ τὸν ἠξευρε, ἔλεγεν· "πολλὰ καλύτερα τὸ εἶχα (πιστεῦσατέ μοι) νὰ ἀποθάνῃ ἕνας ἀπὸ τοὺς υἱούς μου, παρὰ νὰ ὑστερηθῇ ἡ πατρίδα μας τοιοῦτου πατρός". Καὶ πάλιν ὁ Ἀρχιερεὺς, παρηγορῶν αὐτόν, ἔλεγεν· "καὶ διὰ τὰ πνευματικά σου τέκνα, πάτερ, μὴν ἐγνοιάζεσαι, ὅτι καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ προϊστάμενοι ταύτης τῆς πολιτείας, τιμώτατοι καὶ εὐλαβεῖς χριστιανοί, ἔχομεν κατὰ πάντα, μετὰ Θεόν, τὴν φροντίδα τους. Σὺ δέ, πορεύου πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεόν καὶ παρακάλει αὐτόν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπου εὐρισκόμεθα εἰς ταύτην τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος". Ὁ δὲ πατὴρ ἡμῶν, κλίνας τὴν κεφαλὴν, εὐχαριστῶν τὰ μέγιστα εἰς τὴν κηδεμονίαν ταύτην, ἠσύχασεν. Εἶτα, κράζει τὸν γέρον πνευματικὸν Κοσμᾶν, τὸν ἀπὸ τὴν συνοδείαν του, καὶ τοῦ ἐξομολογεῖται τὸν λογισμόν του, κατὰ τὴν θείαν ἐντολήν καὶ τὴν συνήθειαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ καθὼς τοὺς ἄλλους ἐδίδασκε. Ἐπειτα, προστάζει καὶ τοῦ ἔκαμαν ἅγιον Εὐχέλαιον καὶ μὴν ἠμπορῶντας νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του, ἐζήτησεν τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας, τῆς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας αὐτοῦ Παναγίας Προστάτιδος, καὶ κατασπαζόμενος αὐτὴν μὲ πόθον διάπυρον, ἐμετάλαβε τὰ θεῖα μυστήρια, ἀγκαλὰ καὶ πρὶν, ἢ αὐτὸς λειτουργῶντας ἢ ἕτερος, ἐσύχναζε εἰς τὴν θείαν Μετάληψιν, ὁμοίως καὶ ἀφ' οὗ ἠσθένησεν, καθὼς ἐπίστευε καὶ ἐφρόνει, ὅτι δηλαδὴ ἡ ὑγεία καὶ σωτηρία του ἐκ τῆς θείας Κοινωνίας συνίσταται, καθὼς οὕτω πρέπει νὰ πιστεῦῃ καὶ νὰ φρονῇ πᾶς χριστιανός" [126, 9-71].

Διήγετο τὸ σωτήριον ἔτος 1814, ὅταν ὁ γέρον Ἰερόθεος "παρέδωκε τὸ πνεῦμά του [...] εἰς χεῖρας Θεοῦ" [128, 6-7], "προτοῦ νὰ ξημερώσῃ ἡ ἐνάτη τοῦ Ἀπριλίου [...] ἡμέρα Πέμπτη [...] ζήσας τὰ πάντα ἔτη ἐπὶ τῆς γῆς νβ', ἐξ ὧν τοὺς ἐννέα ὅπου ἔκαμεν εἰς τοὺς γονεῖς του, τοὺς δὲ τεσσαράκοντα καὶ τρεῖς διήρκησε ἐν τῇ μοναχικῇ πολιτείᾳ" [128, 5-6/7-10].

Ταῖς αὐτοῦ ἀγίαις πρεσβείαις, Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς· ἀμήν.